

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2017 r. w Gliwicach

sprawy M. T. (T.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania M. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 28 września 2016 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSR del. Magdalena Kimel

S.. Akt VIII U 1821/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 września 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu M. T. prawa do ponownego obliczenia podstawy wymiaru emerytury w oparciu o art.110, 110a i 111 ustawy z dnia 19 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 212,70%, zatem nie jest wyższy niż wymagany przepisami wskaźnik 250% i nie jest wyższy od dotychczasowego, który wynosi 303,28 %.

W odwołaniu od decyzji, ubezpieczony zarzucił organowi rentowemu, iż ten do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru błędnie przyjął minimalne wynagrodzenie za pracę z lat 1972-1975. Podniósł, że w okresie tym pracował w KWK (...). Wobec braku dokumentacji placowej wniósł o odtworzenie wysokości zarobków za ten okres.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. W uzasadnieniu podniósł, że ubezpieczony nie przedstawił środków dowodowych stwierdzających wysokość osiąganego przez niego wynagrodzenia, zatem do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przyjął

minimalne wynagrodzenie za pracę w okresach zatrudnienia w KWK (...) (od 24 czerwca 1960 r. do 31 grudnia 1965 r.) oraz w KWK (...) (od 1 stycznia 1972 r. do 31 grudnia 1975 r.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. T. urodził się (...)

Decyzją z dnia 23 listopada 1985 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu emeryturę górniczą od dnia 01 lipca 1985 r. Po przyznaniu świadczenia kontynuował zatrudnienie do 31 stycznia 1986 r.

W dniu 5 grudnia 1991 r. organ rentowy wydał decyzję rewaloryzacyjną, w której to ustalił wysokość przysługującego ubezpieczonemu świadczenia z uwzględnieniem wskaźnika podstawy wymiaru wynoszącego 303,28% (ograniczonego do 250 %) obliczonego z wynagrodzeń osiągniętych przez ubezpieczonego z 12 miesięcy od września 1984 r. do sierpnia 1985 r.

W dniu 26 września 2016 r. ubezpieczony wniósł o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno-rentowego w oparciu o art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zaskarżoną decyzją z dnia 28 września 2016 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego obliczenia podstawy wymiaru emerytury w oparciu o art. 110 i 110 a i 111 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy podniósł, że wskaźnik postawy wymiaru świadczenia wyliczony w oparciu o art. 110 i 111 ustawy emerytalnej nie jest wyższy do dotychczasowego, który wynosi 303,28 %, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyliczony na podstawie art. 110 a, nie przekracza 250 %.

(...) wyliczony:

- z 10 kolejnych lat kalendarzowych z 20 lat poprzedzających rok w którym zgłoszono wniosek o ponowne przeliczenie świadczenia tj. z okres od 1996 – 2015 wynosi 0% z uwagi na brak zarobków (ubezpieczony pracował do 1 stycznia 1986 r.);

- z 20 lat kalendarzowych (1962-1972, 1976-1984) wybranych z całego okresu ubezpieczenia, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o przeliczenie z uwzględnieniem zarobków przypadających w całości przed przyznaniem prawa do świadczenia z okresu od 1961 do 1984 wynosi 198,29%;

- z 20 lat kalendarzowych (1962-1971, 1976-1985) wybranych z całego okresu ubezpieczenia, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury z uwzględnieniem zarobków w części przypadających po przyznaniu prawa do świadczenia (tj. 1985 r.) z okresu od 1962 do 1985 wynosi 212,70%.

Organ rentowy przyjął kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę ubezpieczonego w okresach: od 24 czerwca 1960 r. do 31 grudnia 1965 r. w KWK (...) oraz od 1 stycznia 1972 r. do 31 grudnia 1975 r. w KWK (...), bowiem ubezpieczony nie przedstawił dowodów stwierdzających wysokość osiąganych dochodów, przychodów czy uposażenia przyjmowanego do ustalania podstawy wymiaru renty w postaci zaświadczeń pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacji ubezpieczeniowej lub innego dokumentu na podstawie, którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

W okresie od 24 lutego 1960 r. do 15 maja 1972 r. ubezpieczony był zatrudniony w KWK (...) w R.. Natomiast od 16 maja 1972 r. do 31 stycznia 1986 r. pracował w KWK (...) na stanowisku górnik pod ziemią.

W zasobach archiwalnych (...) Oddział KWK (...) brak jest dokumentacji płacowej ubezpieczonego poprzedzającej 1976 r., tj. z okresu pracy w KWK (...). Zachowała się jedynie kartoteka personalna, w której brak jest zapisów dotyczących stawek zaszerogowania.

W toku postępowania Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu wyliczenia rent i emerytur Z. T., któremu zlecił odtworzenie zarobków ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w KWK (...) oraz KWK (...), a także

obliczenia podstawy wymiaru świadczenia w oparciu o art. 110a ustawy z dnia 19 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w najkorzystniejszym wariantcie i wskazanie czy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy niż 250 % z uwzględnieniem zarobków przypadających w części po przyznaniu świadczenia.

Wysokość hipotetycznego wynagrodzenia biegły obliczył w oparciu o dane wynikające z zachowanej dokumentacji osobowej i płacowej. Biegły uwzględnił również przepisy branżowe.

Dokonując obliczeń biegły sądowy uwzględnił takie czynniki jak: płaca zasadnicza, wynagrodzenie z tytułu Karty Górnika, premię techniczną i produkcyjną oraz deputat węglowy.

Biegły nie uwzględnił natomiast do podstawy wymiaru składek wypłat z funduszu zakładowego w postaci indywidualnych nagród rocznych – „trzynastek”, gdyż w latach od 1962 do 1975 r. podstawy wymiaru składek nie stanowiły wypłaty z funduszu zakładowego (indywidualne nagrody roczne tzw trzynastki), nie uwzględnił dodatków za pracę w godzinach nadliczbowych, dodatków za pracę w porze nocnej czy dodatków szkodliwych, bowiem brak jest dokumentów potwierdzających okoliczność, że ubezpieczony świadczenia te otrzymywał.

Za lata 1966 – 1971 biegły uwzględnił kwoty wskazane w legitymacji ubezpieczeniowej M. T.. Z kolei do wyliczeń wskaźnika wysokości wymiaru emerytury za lata 1976 - 1986 biegły uwzględnił dane z druku Rp-7.

Zgodnie z tym, w kwestionowanym przez ubezpieczonego okresie tj. 1972 – 1975, wynagrodzenie przez niego osiągnęte wyliczone przez biegłego wynosiło: 38 720, 20 zł w 1972 r.; 46 050,40 zł w 1973 r.; 54 136,80 zł w 1974 r. oraz 71 036,40 zł w 1975 r.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z okresu zatrudnienia od 1966 r. do 1985 r., wynosi 232,80%.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego, zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k.17-20; akta osobowe ubezpieczonego z KWK (...) k.21; karta personalna ubezpieczonego z KWK (...) k.29, opinię biegłego sądowego Z. T. k.33-57.

Sąd częściowo podzielił opinię biegłego sądowego Z. T.. Biegły w sposób czytelny i precyzyjny dokonał odtworzenia hipotetycznego wynagrodzenia, wskazując przy tym dokładnie na jakiej podstawie i w oparciu o jakie założenia dokonał poszczególnych wyliczeń. Biegły wyjaśnił, iż przy wyliczeniu wynagrodzenia przyjął te elementy, których odtworzenie jest możliwe, nie uwzględnił natomiast innych dodatków, których odtworzenie obecnie nie jest możliwe. Sąd nie podzielił opinii w zakresie w jakim biegły uwzględnił w wysokości wynagrodzenia premię techniczną i produkcyjną, albowiem premia nie stanowiła obligatoryjnego składnika wynagrodzenia.

Sąd nie uwzględnił zastrzeżeń ubezpieczonego do opinii biegłego. Ubezpieczony kwestionował ustaloną przez niego wysokość zarobków za okres 1972 -1975, wskazywał, że wynagrodzenie w tym okresie otrzymywał wyższe, niż to wyliczone przez biegłego i jako przykład podał zarobki z roku 1971, które były wyższe od zarobków z lat następnych. Podkreślić należy jednak, iż w judykaturze ukształtowane jest stanowisko, iż obliczenie wysokości wynagrodzenia musi być oparte na dokumentacji, z której wynikają określone kwoty wynagrodzenia. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać zatem udowodniona w sposób bezwzględny. Tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2014r. III AUa 1136/13). Ubezpieczony nie przedstawił żadnej dokumentacji, która potwierdzałaby fakt, iż otrzymywał on wyższe wynagrodzenie niż ustalił to biegły. Należy zauważyć, że różnica pomiędzy wysokością wynagrodzenia z roku 1971 i z lat następnych wynika z tego, że za rok 1971, ubezpieczony posiadał wpis w legitymacji ubezpieczeniowej dotyczący wysokości zarobków. Wpis uwzględnił wszystkie składniki wynagrodzenia, natomiast za lata kolejne, biegły odtworzył tylko te składniki, które stanowiły stały element wynagrodzenia, były pewne i możliwe do odtworzenia w oparciu o dokumentację osobową i przepisy branżowe.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego M. T. nie zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110, 110a czy 111 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017 poz. 1383). Ubezpieczony domagał się przeliczenia świadczenia z uwzględnieniem wynagrodzeń uzyskanych podczas zatrudnienia w KWK (...) w latach 1972 - 1975. Wobec braku dokumentacji płacowej, domagał się jej odtworzenia.

Zgodnie z treścią art. 110 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Warunek posiadania wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru nie jest wymagany od emeryta lub rencisty, który od dnia ustalenia prawa do świadczenia do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia, w myśl ust. 1, nie pobrał świadczenia wskutek zawieszenia prawa do emerytury lub renty lub okres wymagany do ustalenia podstawy przypada w całości po przyznaniu prawa do świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wynosi co najmniej 130%. (ust 2)

Okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwzględnieniem art. 176. (ust 3)

Natomiast po myśli art. 110 a, wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Zgodnie z art. 111 wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia (ust2)

Podstawa wymiaru emerytury lub renty, ustalona na zasadach określonych w ust. 1 i 2, podlega wszystkim waloryzacji przysługującym do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy (ust 3)

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Zatem – jak już to wskazano wcześniej - kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym.

W niniejszej sprawie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rent i emerytur, celem odtworzenia wynagrodzenia ubezpieczonego za okresy nieudokumentowane, a także wyliczenie podstawy wymiaru świadczenia zgodnie z art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w najkorzystniejszym wariantcie.

Sąd podzielił wyliczenia biegłego, w tym zakresie w którym uwzględnił do wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w spornych okresach te składniki co do których istnieje pewność, że ubezpieczony je otrzymał, tj. płaca zasadnicza, wynagrodzenie z tytułu Karty Górnika oraz deputat węglowy. Biegły natomiast niezasadnie uwzględnił premię techniczną i produkcyjną, albowiem nie jest to obligatoryjny składnik wynagrodzenia. Inne składniki takie jak dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych, dodatki w porze nocnej, jak prawidłowo przyjął biegły nie mogą zostać wliczone do wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w okresie od 1972-1975, bowiem z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, iż ubezpieczony był do nich uprawniony.

Z opinii biegłego, wynika jednoznacznie, iż nawet z uwzględnieniem premii, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w najkorzystniejszym wariantcie wyliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, to jest z lat 1966-1985 wynosi 232,80%.

Skoro wskaźnik ten nie jest wyższy niż 250%, to ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury górniczej z zastosowaniem art.110a ustawy.

Ubezpieczonemu nie przysługuje także prawo do przeliczenia emerytury w oparciu o art. 110 i 111, albowiem wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony zgodnie z tymi przepisami, nie jest wyższy od poprzednio ustalonego, który wyniósł 303,28 %.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

(-) SSR del. Magdalena Kimel